

TRƯỜNG THCS PHAN CÔNG HÓN
TỔ NGŨ VĂN
MÔN NGŨ VĂN KHỐI 8

TUẦN 5

Bài 2:
NHỮNG BÍ ẨN CỦA THẾ GIỚI TỰ NHIÊN
(Văn bản thông tin)

VĂN BẢN 2:
SAO BĂNG LÀ GÌ VÀ NHỮNG ĐIỀU BẠN CẦN BIẾT VỀ SAO BĂNG?

I. Chuẩn bị đọc

II. Trải nghiệm cùng văn bản

1. Đọc
2. Chú thích
3. Tìm hiểu chung
 - Xuất xứ: (sgk/ 39)
 - Thể loại: Văn bản thông tin

III. Suy ngẫm và phản hồi

1. Đặc điểm của văn bản thông tin

- Cấu trúc của VB
- Cách sử dụng từ ngữ
- Đề mục trong văn bản
- Mục đích

=> Phiếu học tập

2. Thông tin cơ bản

- Thông tin cơ bản
- Cách xác định thông tin cơ bản

=> Phiếu học tập

3. Cách trình bày thông tin

=> Phiếu học tập

4. Phương tiện phi ngôn ngữ

- Loại phương tiện phi ngôn ngữ: hình ảnh.
- Ý nghĩa: hỗ trợ thể hiện nội dung, giúp người đọc hình dung rõ hơn về những thông tin được trình bày, tăng sức hấp dẫn.

=> **Liên hệ**

- Trong cuộc sống xung quanh ta, thiên nhiên luôn ẩn chứa vô vàn điều thú vị.
- Quan niệm tin vào điềm xấu hoặc điềm lành khi thấy sao băng là những quan niệm không có cơ sở khoa học, tất cả chỉ mang đậm tính chất duy tâm.

IV. Tổng kết

1. Nghệ thuật:

- Đề mục được trình bày dưới hình thức câu hỏi.
- Sử dụng thuật ngữ thuộc chuyên ngành khoa học thiên văn, con số, từ ngữ chỉ thời gian, số từ chỉ số lượng chính xác.
- Có hình ảnh minh họa rõ ràng cho văn bản.

2. Nội dung: Giải thích hiện tượng sao băng.

3. Khái quát đặc điểm thể loại

Mục đích, ngôn ngữ, cấu trúc, cách trình bày thông tin.

.....

.....

Tiết 19

ĐỌC KẾT NỐI THEO CHỦ ĐIỂM: MƯA XUÂN II

(Nguyễn Bính)

I. Chuẩn bị đọc

II. Trải nghiệm cùng văn bản

1. Đọc

2. Chú thích

3. Tìm hiểu chung

a. Tác giả: Nguyễn Trọng Bính

b. Tác phẩm:

- **Xuất xứ:** Mùa xuân II xuất bản năm 1958, in trong Nguyễn Bính toàn tập – NXB Hội Nhà văn 2017.

- **Thể loại:** Thơ 7 chữ

III. Suy ngẫm và phản hồi

1. Cảm nhận về hình ảnh thiên nhiên thể hiện trong bài.

- Thiên nhiên trong cơn mưa xuân: cây cam, cây quýt cành giao nổi; tơ nhện vừa giăng sợi trắng ngần; bướm bướm bay không ướt cánh; cỏ dại nở hoa xanh; trâu kên bụng; cò bay là mặt ruộng...

- Con người: Người đi cấy hội đầu phơi trần như để tận hưởng cơn mưa xuân.

→ Hình ảnh thiên nhiên được miêu tả trong bài thơ tươi đẹp, tràn đầy sức sống:

2. Cảm xúc của tác giả

- Tác giả đã thể hiện cảm xúc băng khuâng, xao xuyến trước khung cảnh thiên nhiên trong cơn mưa xuân.

III. Tổng kết

1. Nghệ thuật

Những hình ảnh có sự chuyển nghĩa (Dựng một không gian đời sống; Không gian nghệ thuật, không gian biểu hiện một cách nghệ thuật tâm tưởng của con người)

Những từ ngữ và cách nói mang đậm sắc thái ngôn ngữ dân gian

2. Nội dung

Khắc hoạ bức tranh xuân ấy còn có hình ảnh thiếu nữ với má hồng, mắt trong, duyên dáng đi hội chùa làng.
ảnh xuân, tình xuân được nhà thơ nói đến rất bình dị, mộc mạc, rất thân thuộc.

.....

.....

Tiết 20

ĐỌC MỞ RỘNG THEO THỂ LOẠI NHỮNG ĐIỀU BÍ ẨN TRONG TẬP TÍNH DI CƯ CỦA CÁC LOÀI CHIM (Đỗ Hợp tổng hợp)

I. Chuẩn bị đọc

I. Trải nghiệm cùng văn bản

1. Đọc

2. Tìm hiểu chung

- Văn bản trên thuộc thể loại: văn bản thông tin giải thích một hiện tượng tự nhiên.
- Mục đích của văn bản là để người đọc cập nhật thông tin về việc di cư của các loài chim theo mùa.

II. Suy ngẫm và phản hồi

1. Giải thích vì sao chim có tập tính di cư.

- Chim di cư vào mùa đông mỗi năm, theo chiều bắc nam giữa nơi sinh sản và nơi trú đông cách xa hàng ngàn hoặc thậm chí hàng chục ngàn ki-lô-mét.
- Ban đầu, mọi người nghĩ rằng chim di cư là để tránh cái lạnh của mùa đông.
- Lí do di cư của loài chim là vì tình trạng thiếu lương thực xảy ra ở một số khu vực trong thời tiết lạnh, buộc chúng phải rời khỏi nhà, di chuyển đến những khu vực có nhiệt độ cao và lượng thức ăn phong phú hơn.

2. Lí giải việc chim di cư theo đội hình.

- Chim di cư bay theo đội hình chữ V.
- Nguyên nhân:
 - + Đội hình chữ V được xem là đội hình tối ưu về mặt khí động lực học, con chim bay ở đầu mũi tên hay hình chữ V thường là chim đầu đàn và khỏe hơn hẳn những con phía sau.
 - + Khi bay theo đội hình chữ V, các chú chim thường tận dụng luồng không khí đi qua cánh: luồng khí hướng lên từ phía dưới lên mép sau của đôi cánh giữ cho chúng ở trên không trung mà không phải quạt cánh vất vả.
 - + Khi bay, con chim đầu đàn vỗ cánh làm cho không khí hai bên cánh chuyển động, luồng khí này truyền ra sau. Những con phía sau sẽ nhận luồng khí có lợi từ con đầu đàn và giảm thiểu luồng khí hướng xuống bất lợi nhằm hạn chế việc hao tổn sức lực trong thời gian dài.
 - + Ngoài ra việc bay hình chữ V còn giúp đàn chim giữ liên lạc tốt hơn vì những con chim bay sau sẽ dễ dàng nhìn thấy con chim phía trước => không bị lạc đàn khi chim đầu đàn ra tín hiệu dừng nghỉ hoặc đổi hướng bay.

VI. Tổng kết

1. Nghệ thuật

- Sử dụng ngôn ngữ phi vật thể giúp cho văn bản trở nên sinh động, dễ hiểu.
- Sử dụng cách trình bày thông tin theo cấu trúc so sánh và đối chiếu đối tượng.

2. Nội dung

- Giải thích lí do loài chim có tập tính di cư và trả lời câu hỏi tại sao loài chim khi di cư lại bay theo đội hình.

.....
.....

Phiếu học tập số 1

Chỉ ra những đặc điểm của văn bản “ Sao băng là gì và những điều bạn cần biết về sao băng?”			
Mục đích	Hình thức xuất hiện	Cấu trúc	Cách sử dụng ngôn ngữ

Phiếu học tập số 2

Giải thích nguyên nhân diễn ra hiện tượng sao băng, mưa sao băng và sự việc cuối của hiện tượng mưa sao băng.

Nguyên nhân	Cách thức diễn ra	Sự việc cuối cùng

*** Luyện tập**

Câu 1. Tìm và xem video clip về một trận mưa sao băng trên Internet. Sau đó, trình bày cảm xúc, suy nghĩ của em về video clip đó.

Câu 2. Viết đoạn văn ngắn (10 đến 12 câu) nêu cảm nhận của em về bức tranh thiên nhiên trong văn bản Mưa xuân.

Câu 3. Xác định cách trình bày thông tin của đoạn trích: ***“Hằng năm cứ vào mùa đông, nhiều loài chim lại kéo nhau bay về phương nam để tránh rét và tìm kiếm thêm thức ăn... mỗi chiếc bay sau có thể tiết kiệm tới đa 18% lượng nhiên liệu”***. Dựa vào đâu em có thể xác định như vậy?

.....